

Reindriftingskonferansen 2023

Rovviltnemnda region 6

Kari Anita Furunes

Rovviltnemnda region 6 Midt Norge

Kari Anita Furunes (leder)

Mattias Jåma (nestleder)

Elise Holtan Pavall Årbogen

Pål Sæther Eiden

Per Olav Hopsø

Kristin Marie Sørheim

Fylkestinget i Trøndelag

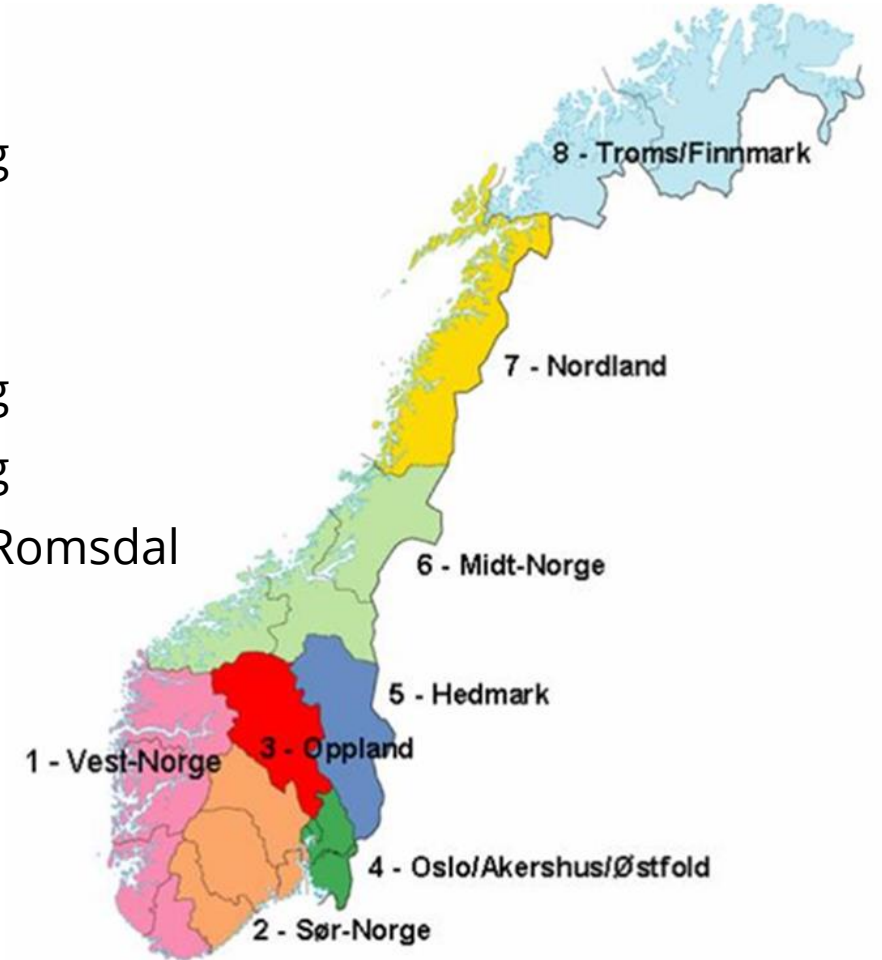
Sametinget

Sametinget

Fylkestinget i Trøndelag

Fylkestinget i Trøndelag

Fylkestinget i Møre og Romsdal

Måloppnåelse

Art	Bestandsmål	2020	2021	2022	Gjennomsnitt
Jerv	10	17	17	9	14,3
Gaupe	12	15	18	14	15,7
Bjørn	3	2,9	1,6	1,4	-
Kongeørn*	850-1200 (nasjonalt)				914 – 1145: Gjennomsnitt på: 1027 hekkende par.

*Bestanden ble i rapporten estimert til å ha 76 (58–95) okkuperte kongeørn territorier i Møre og Romsdal, 85 (78– 91) i gamle Sør-Trøndelag og 54 (44–63) i gamle Nord-Trøndelag.

Revidering av forvaltningsplanen

Fylkesmannen i Trøndelag
Trøndelagen fylhkenålma

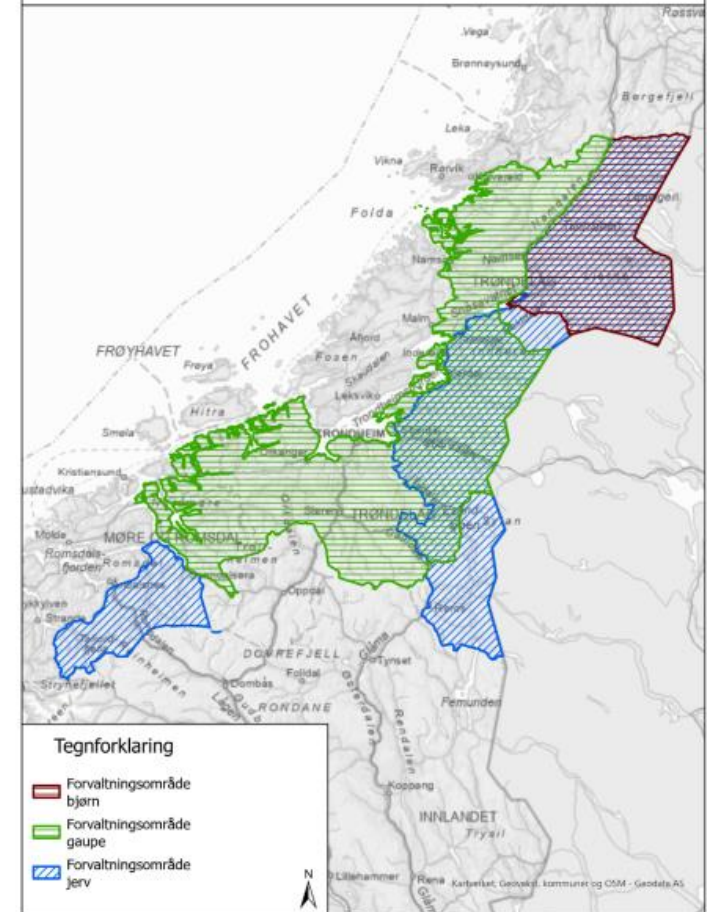
Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag

Rovviltnemnda i region 6

Rapportnummer: 3

Forvaltningsområder i region 6 Midt-Norge

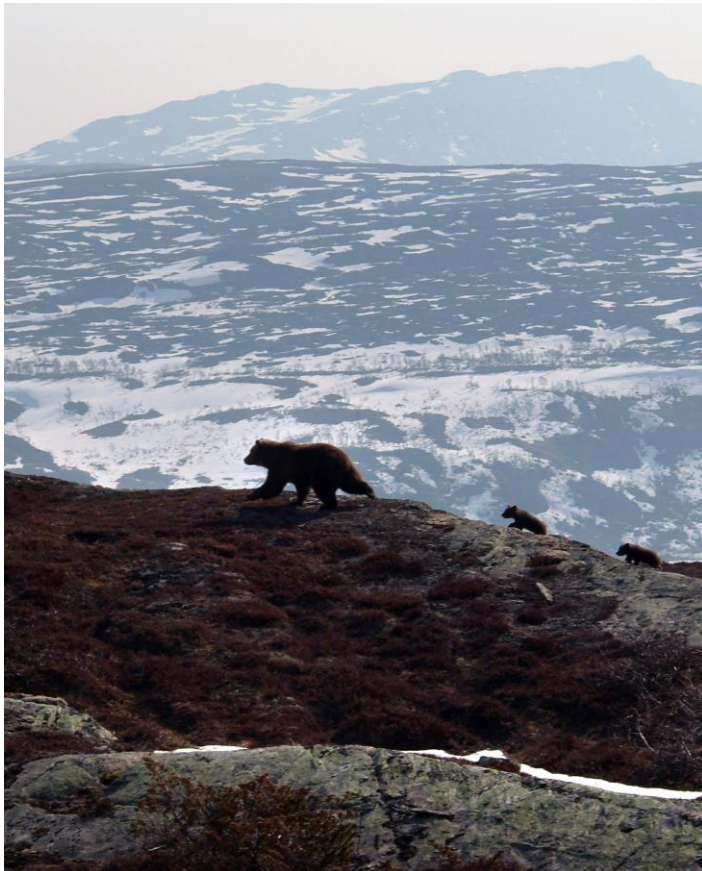
Revidering av forvaltningsplanen – viktige forvaltningsprinsipp

Viktige forvaltningsprinsipp i gjeldende forvaltningsplan

- De regionale bestandsmålene er satt som årlige ynglinger, det vil si at forvaltningen skal forsøke å komme **nærmest mulig bestandsmålene** hvert år
- **Alle ynglinger** uavhengig om de befinner seg innenfor eller utenfor forvaltningsområdene telles med i forhold til å oppnå de regionale bestandsmålene
  - Alle områder som ligger utenfor forvaltningsområde for en art, f. eks bjørn, jerv eller gaupe, skal ansees som prioritert beiteområde sett i forhold til den arten
- I henhold til **rovviltforlikets punkt 2.2.19** skal uttak av skadedyr gjøres raskt, samt at miljøforvaltningen i større grad skal bidra til å effektivisere uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd.

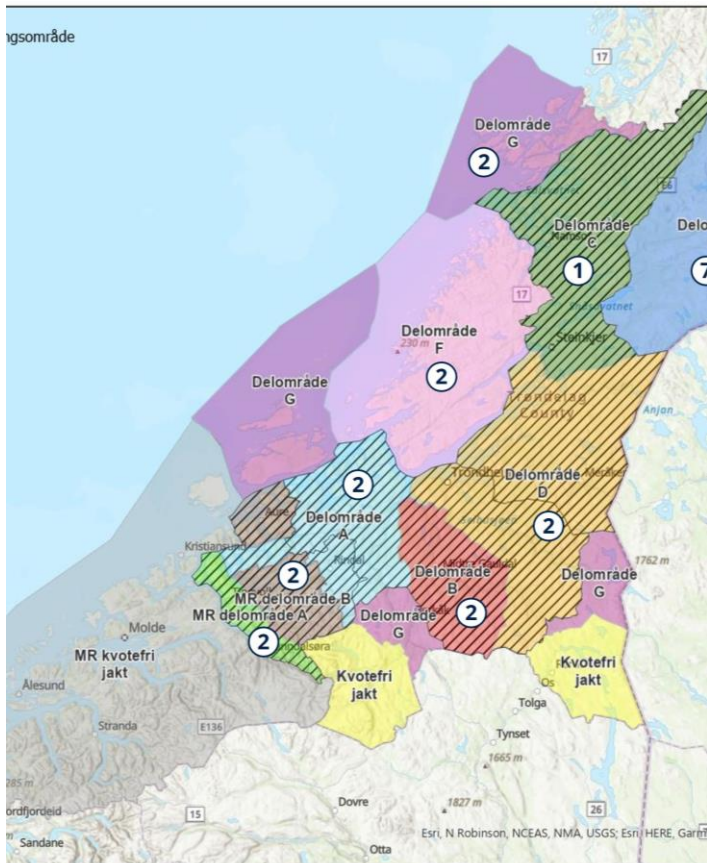
Revidering av forvaltningsplan – hva er ikke en del av revideringen

- Det skal være en todelt målsetting
- De nasjonale bestandsmålene fastsatt av Stortinget
- De regionale bestandsmålene fastsatt i rovviltforskriften
  - 12 årlige ynglinger (familiegrupper) av gaupe
  - 10 årlige ynglinger av jerv
  - 3 årlige ynglinger av bjørn
- Det skal være tydelig soneforvaltning
  - Det skal derfor være forvaltningsområder for bjørn, jerv og gaupe

Revidering av forvaltningsplan – hva er ikke en del av revideringen

- Kongeørn nevnes i planen – men statsforvalteren har myndighet.
- Inndelingen av kvotejaktsonrådene – gaupe
- Inndelingen av lisensfellingssonrådene – jerv
- Kunne vært det, men da hadde inndelingen vært «låst» hele forvaltningsplanperioden.
- Nemnda bør ha muligheten til å endre inndelingen med bakgrunn i utviklingen av skadebilde og bestandene uavhengig av forvaltningsplanen
  - Bør derfor være en del av rovviltnemndas årlige kvotevedtak

Revidering av forvaltningsplan – kalvingsområder reindrift

- Reindrift over store områder og bortimot hele Trøndelag er reindrifftsområder.
- Utfordrende når det skal prioriteres mellom beiteområder/kalvingsområder opp mot rovviltområder i en forvaltningsplan.
- Stort overlapp mellom kalvingsområder og forvaltningsområder.
- Nødvendig å nedfelle egne retningslinjer for forvaltning av rovdyr i kalvingsområdene.

Revidering av forvaltningsplan – kalvingsområder reindrift

Retningslinjer for forvaltning av rovdyr innenfor kalvingsområdene for rein:

- I definerte forvaltningsområder
  - Prioriteres i forbindelse med ekstraordinære uttak, fortrinnsvis før kalvingsperioden (uttak av restkvote i tråd med rovviltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5)
  - Lavere terskel for skadefellingstillatelser før 15. juni
  - Prioriteres i forhold til tildeling av FKT-midler
  - Reinbeitedistriktets samlede belastning skal vektlegges
- Utenfor forvaltningsområder - Lavere terskel for skadefellingstillatelser
- Uttak av rovvilt i kalvingsområdene - For å sikre mest mulig ro under kalvingsperioden bør forebyggende uttak av rovvilt gjøres før kalvingsperioden

Rovviltnemndas ansvar og arbeidsoppgaver

- At planen er i **samsvar med nasjonalt vedtatt rovviltpolitikk**
- Hvor er arbeidet med forvaltningsplan hjemlet

Målsetting med forvaltningsplanen:

- **Sikring av rovviltartenes overlevelse** gjennom oppfylling av Stortingets bestandsmål
- **Sikre næringsdrift** gjennom målrettede virkemidler, herunder redusere tap forvoldt av fredet rovdyr og sikre aktivt bruk av utmarksbeite for å ivareta den todelte målsettingen
- **Senke konfliktnivået og øke forutsigbarheten**

Melding om oppstart - revidering av forvaltningsplanen

Forvaltningsområdene

Bjørn

- Med bakgrunn i at NINA Rapport 1952 konkluderte med at forvaltningsområdet er stort nok, er rovviltnemnda i utgangspunktet enig med tidligere nemnds vurdering, og signaliserer allerede nå at det skal være tungtveiende grunner til å endre avgrensningen av dagens forvaltningsområde for bjørn.

Jerv og gaupe

- For forutsigbarheten sin del bør avgrensningene av forvaltningsområdene for gaupe og jerv i all hovedsak **følge dagens avgrensninger**, men justeringer av grensene kan skje som følge av innspill og høringsuttalelser. Eventuelle endringer bør ikke medføre at enn større andel av bestandsmålet for de to artene må oppnås i områder med sørsamisk tamreindrift enn hva som er tilfellet i gjeldende forvaltningsplan.
- For å sikre den sørvestlige jervebestanden legger rovviltnemnda til grunn at det i utgangspunktet skal være **fylkesvise bestandsmål for jerv**.

Vedtak om høringsutkast forvaltningsplan 26. mai 2023

Utgangspunktet for revideringsprosessen

- Gjeldende forvaltningsplan
- Oppstartsmelding og fremdriftsplan
- Tilbakemeldinger fra KLD og MD ved forrige revidering i 2018
- Rovviltforliket og gjeldende lovverk
- Innspill til oppstartsmeldingen
- Ønsker fra nemnda i arbeidsmøte 3. mai 2023

	Beitelag	Beiteorganisasjon	Jaktorganisasjon	Reindrif	Kommune	Verneorganisasjon	Annet
Trøndelag	Ålen beitelag Skjækra sambeitelag	Nord-Trøndelag Sau og Geit Sør-Trøndelag Sau og Geit Verdal Sau og Geit Ålen Sau og Geit Trøndelag Bondelag	Jaktlag fra Rennebu	Saanti sijte / Essand reinbeitedistrikt Nord-Trøndelag reinsamelag	Oppdal kommune Oppdal- beite og rovviltutvalg Overhalla kommune Meråker kommune Midtre Gauldal kommune Rennebu kommune Grong kommune Namdal regionråd Snåsa kommune / Snåasen Tjielte Verdal kommune	Aktivt Rovdyrvern Foreningen Våre Rovdyr NOAH – for dyrs rettigheter Naturvernforbundet	Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk – Nord- Trøndelag lokallag Trøndelag fylkeskommune Verneområdestyret for Trollheimen
Møre og Romsdal	Vestre Rauma Beitelag Beitelagene i Molde Norddal og Eidsdal Beitelag	Møre og Romsdal Sau og Geit Indre Storfjord Bondelag Valldal og Fjøråa Sau Geit Sunndal Sau og Geit Sunndal Bondelag Møre og Romsdal Bondelag Gjemnes og Tingvoll Bonde- og Småbrukarlag Straumsnes og Tingvoll Bondelag Ytre Tingvoll Beitelag Tingvoll Sau og Geit Eidsdal og Norddal Bondelag Eidsdal og Norddal Sau og Geit	NJFF Møre og Romsdal		Rauma kommune Rovviltutvalget i Rauma kommune Fjord kommune Rovviltutvalget for Surnadal og Rindal Tingvoll kommune		

Klima- og miljødepartementet påpekte klare mangler i forvaltningsplanen, og ba rovviltnemnda om å gjennomgå forvaltningsplanen på nytt, og i denne prosessen utbedre følgende punkter:

- *Rovviltnemnda skal se på muligheten for en tydeligere soneforvaltning, med større overlapp av områder prioritert til store rovdyr.*
- *Forvaltningsplanens avgrensning av forvaltningsområde for bjørn må ha en størrelse som er egnet til å ivareta en stabil bjørnebestand på nivå med forvaltningsmålet for regionen.*
- *Forvaltningsområdene for jerv må bringes i tråd med departementets oppdrag om en bedre arrondering av forvaltningsområdene for jerv i Sør-Norge, og bør ikke medføre at en større del av bestandsmålet oppnås i områder med samisk tamreindrift.*

KLD ba nemnda om å opprette dialog med Miljødirektoratet, slik av forvaltningsplanen på best mulig måte kunne endres i tråd med føringene.

Under møte mellom Miljødirektoratet og rovviltnemnda den 25. september 2018 ble rovviltnemnda og Miljødirektoratet enige om at følgende kunnskapsinnhenting bør gjennomføres og hensyntas før neste planrullering:

- *Nødvendig **arealkrav** for å oppnå bestandsmålet på bjørn bør estimeres. Dette for å kunne vurdere om dagens forvaltningsområde har tilstrekkelig størrelse av egnet habitat. Tilsvarende rapport er utarbeidet for rovviltregion Nordland.*
  - NINA Rapport 1952
- *Når det gjelder forvaltningsområdene for jerv, viser partene til det **samordningsoppdraget** for den sørvestnorske jervebestanden som er gitt til rovviltregion 3. Vi er kjent med at nemnda i region 3 tar sikte på å besvare oppdraget med brev til KLD i høst. I forbindelse med dette oppdraget er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag, inkludert et GIS-basert planleggingsverktøy for en arealdifferensiert jerveforvaltning i Sør-Norge. Modellen vil være et viktig verktøy i arbeidet med arealdifferensiert forvaltning framover. Det er viktig at jerveområdene har en arrondering som er koordinert med øvrige regioner knyttet til den sørvestnorske delbestanden.*
  - NINA Rapport 1538

Vedtaks møte i rovviltnemnda den 26. mai 2023

Vedtak om følgende punkter:

1. Hovedprioriteringer FKT
2. Forvaltningsområde jerv
3. Forvaltningsområde gaupe
4. Forvaltningsområde bjørn

1. Hovedprioriteringer FKT:

Hovedprioriteringer ved bruk av midler til **forebyggende tiltak** (uprioritert rekkefølge):

- Forebyggende tiltak skal prioriteres innenfor forvaltningsområdene for de ulike rovviltartene, samt i områder utenfor forvaltningsområdene med store årvisse tap forvoldt av fredet rovvilt.
- Tiltakene bør være direkte tapsforebyggende og ha så liten skadeforskyvende effekt som mulig.
- Tiltakene skal være praktisk og økonomisk gjennomførbare.
- Søknader fra reinbeitedistrikt og beitelag skal prioriteres foran søknader fra enkelt reineiere og enkeltbrukere.

Hovedprioriteringer ved bruk av midler til **konfliktdempende tiltak** (uprioritert rekkefølge):

- Tiltak rettet mot barn og ungdom.
- Tiltak som bidrar til å styrke, videreutvikle og effektivisere det kommunale og interkommunale skadefellingsarbeidet for en mer rask og effektiv skadefelling.
- Tiltak som bidrar til å avklare tapsforhold på utmarksbeite.
- Tiltak som effektiviserer bestandsregulering.

For FKT ønsker rovviltnemnda at:

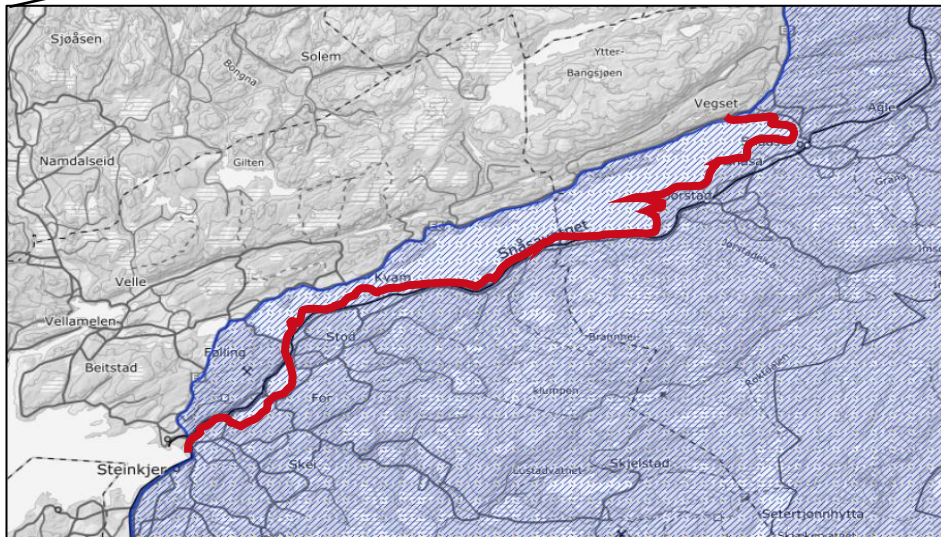
- Forvaltningsplanen skal ikke innskrenke skjønnsrommet i FKT-forskriften

Endringer i revidert plan:

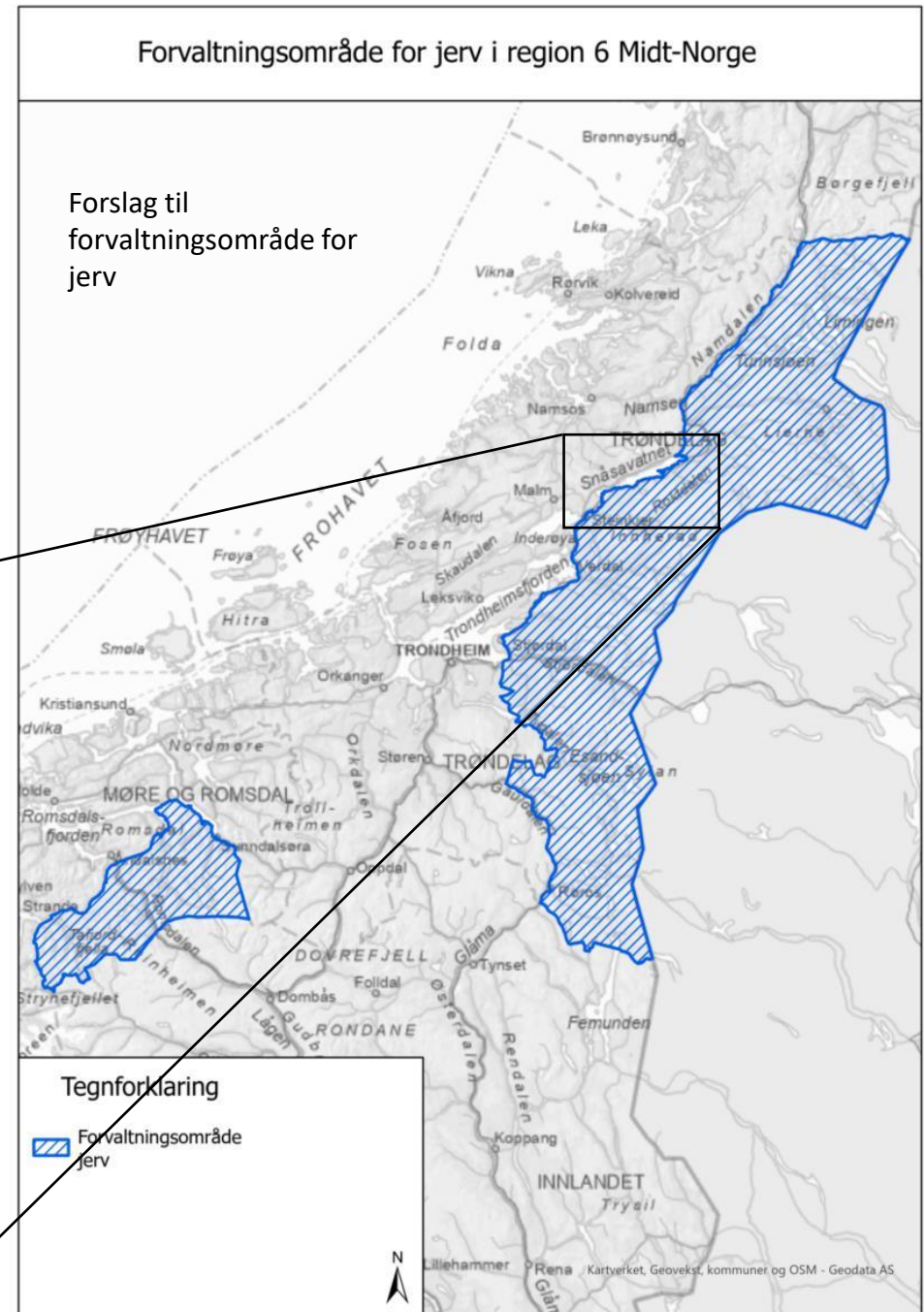
- Bedre oversikt over aktuelle forebyggende tiltak i region 6
- Forklare bedre hvordan midlene blir tildelt og fordelt videre av nemnda
- Bedre synliggjøring nemndas hovedprioriteringer ved bruk av FKT-midler

2. Forvaltningsområde jerv

- I stor grad uendret
- En liten grensejustering langs Snåsavatnet i Trøndelag.
- Den skriftlige beskrivelsen oppdateres med nye kommunenavn.

I det lille kartet vises gjeldende forvaltningsområde for jerv. Rød strek viser forslag til ny grense.

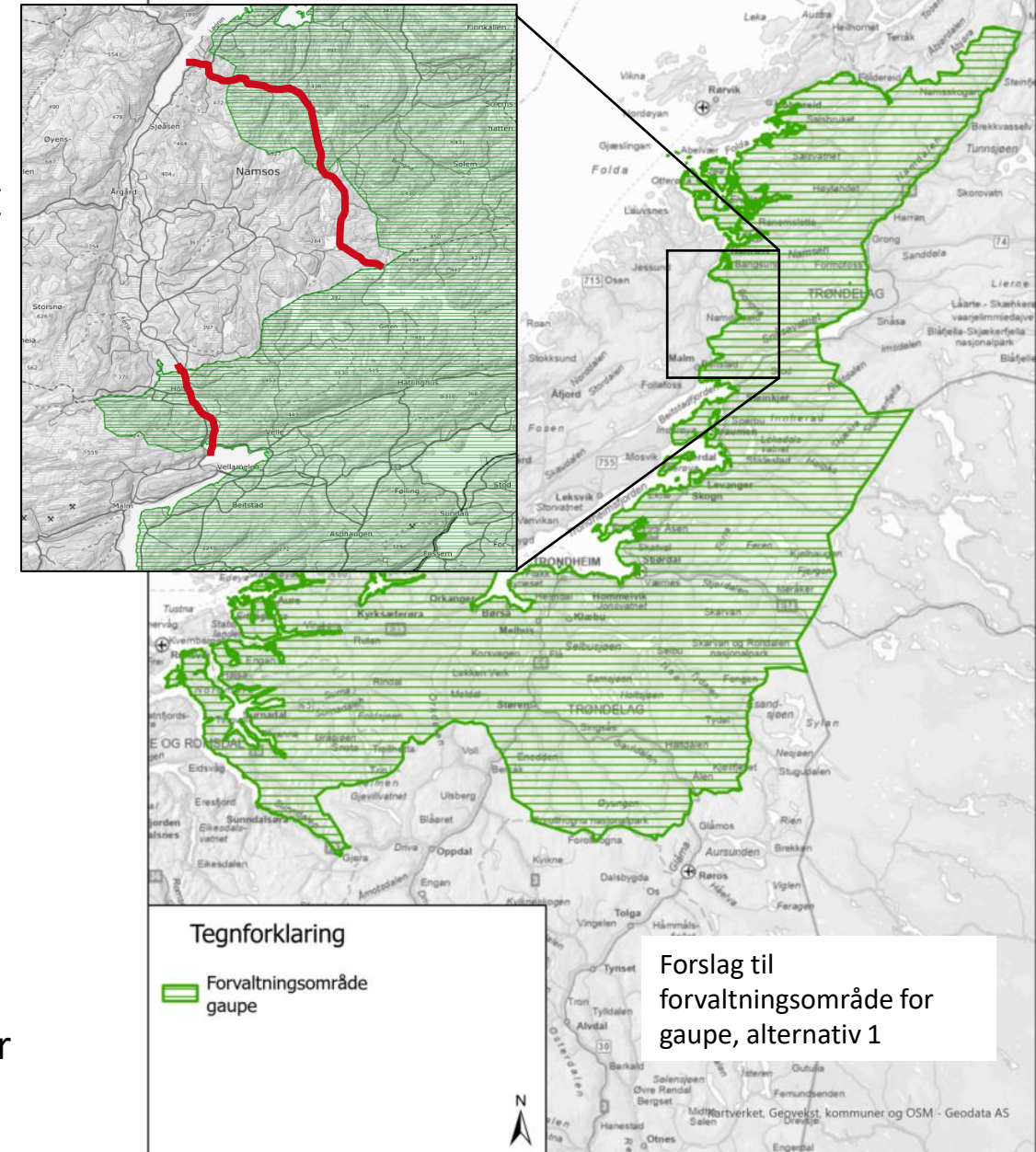

3. Forvaltningsområde for gaupe

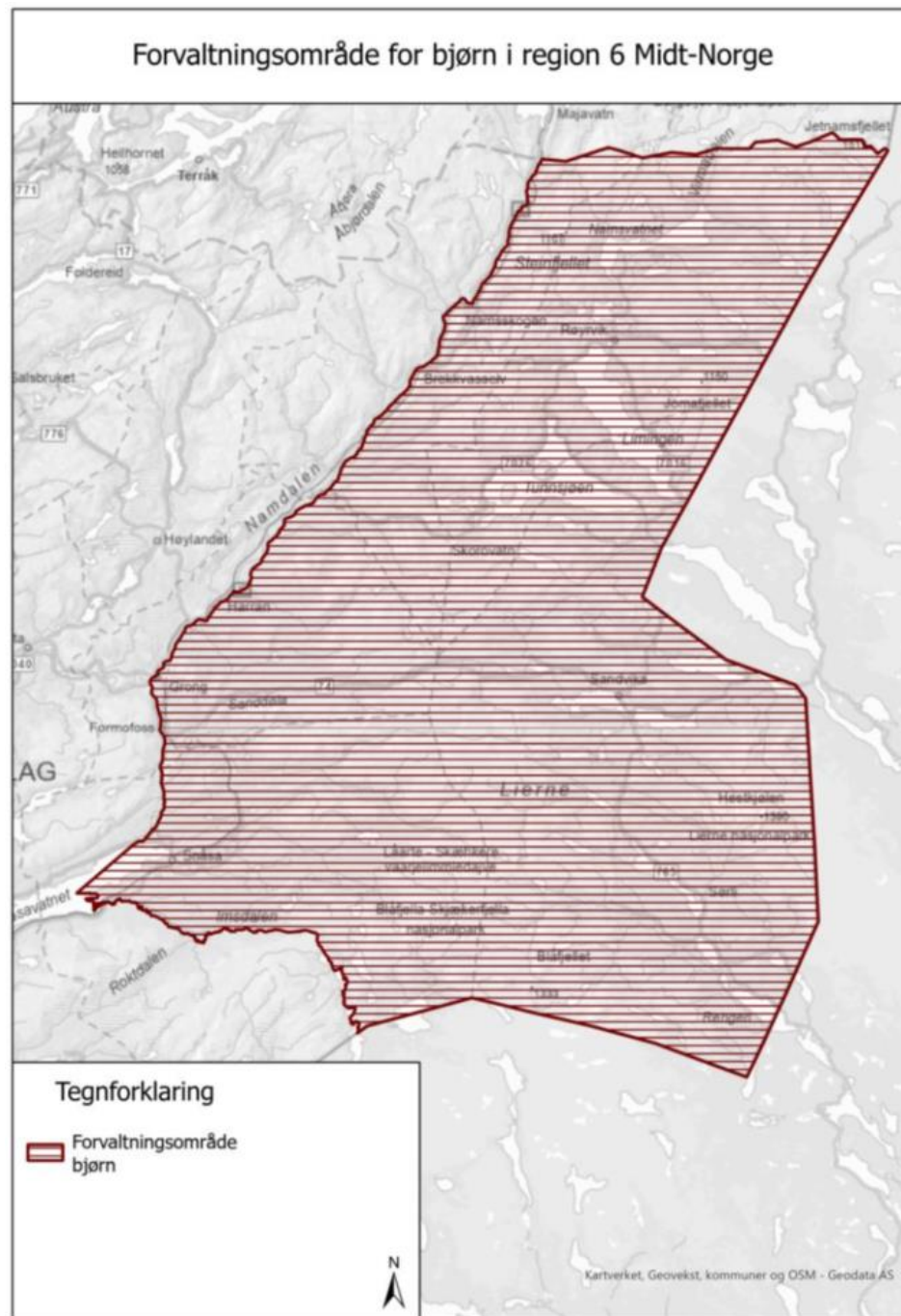
- I stor grad uendret
- Små grensejusteringer i området Steinkjer-Verran og Namsos-Namdalseid, med bakgrunn i kommunesammenslåinger
- Den skriftlige beskrivelsen oppdateres med nye kommunenavn.

I det lille kartet vises gjeldende forvaltningsområde for gaupe. Rød strek viser forslag til ny grense.

4. Forvaltningsområde for bjørn

- Ingen endring

Med ny plan ønsker nemnda:

- Tydeliggjøre hva som ligger innenfor og utenfor nemndas myndighet og ansvarsområde.
- Synliggjøre nemndas handlingsrom og virkemidler
- Manglende handlingsrom og forvaltningsverktøy
- Ønske om tettere dialog med Miljødirektoratet (ekstraordinære uttak)
- Videreføre retningslinjer for forvaltning av rovvilt i kalvingsland
- Føringer om at jerveynglinger skal være jevnt fordelt innenfor forvaltningsområdet, og maks to jerveynglinger per reinbeitedistrikt.
- Formidle rovviltnemndas handlingsrom når det kommer til kvotejakt på gaupe.
- En mer leservennlig plan

Endringer som må på plass for å øke forutsigbarhet og senke konfliktnivået

- Trenger endrede kriterier i skadefelling samt mer hjelp fra SNO for å komme ned på bestandsmål når registreringer er langt over slik det er for jerv og gaupe
- Terskelen på skadefelling for kalvingsområder for rein skal være lav. Dette må også fungere i praksis. Krevende slik det fungerer i dag. Behov for bedre dialog med miljødirektoratet.
- Vedtak nemda fatter på kvoter må ha høy terskel og meget god begrunnelse for å overprøves ved klage som går til dep. Utfordrende når kvoten på hunndyr endres. Og dette hindrer i å komme ned på bestandsmål. Lokalkunnskap må telle mer. Gjelder spesielt jerv og gaupe.
- Ang jerveforvaltning trenger denne i sør forvaltes sammen med reg 3

Endringer som må på plass for å øke forutsigbarhet og senke konfliktnivået

- Bedre tellemetode på gaupe, for stort gap mellom det som registreres i felt og det som ligger i beregningsmodellen i dag. Ny faktor må inn i beregning. Nye dyr som kommer inn når ett felles. Vi har datagrunnlaget fra prosjektet på Nordmøre.
- Behov for flere hjelpemidler ved skadefelling for at denne blir mer effektiv. Bjørn- løs på drevet halsende hund. Bruk av drone som hjelpemiddel i skadefelling etter prosjekt som vi kjører i regionen.
- Vi trenger en forvaltning på ørn, det fungerer ikke slik det er i dag bestanden har vokst både på havørn og kongeørn.

Foto: Steinar Johansen

Konsultasjoner - revidering av forvaltningsplanen

- Sameloven kap. 4 inneholder en plikt for staten, fylkeskommuner og kommuner til å konsultere Sametinget og andre samiske interesser i saker som angår dem.
- Rett til å bli konsultert
  - Nedfelt i ILO-konvensjonen
- Plikt til å konsultere

Foto:

Konsultasjoner - revidering av forvaltningsplanen

- Legge til rette for at konsultasjoner mellom offentlige myndigheter og Sametinget, eller andre samiske interesser, skal foregå i god tro og med formål om å oppnå enighet.
- Konsultasjonene skal gjennomføres med gjensidig lojalitet og respekt for partenes interesser, verdier og behov.
- Tilstrekkelig tid til konsultasjonene. Det vil normalt kreves mer enn et enkelt informasjonsmøte for å oppfylle konsultasjonsplikten.
- Omfanget av prosessen må avgjøres fra sak til sak. Relevant informasjon om saken må deles med hverandre, slik at den samiske parten skal kunne sette seg inn i, og på forsvarlig grunnlag ta stilling til det foreslåtte tiltaket.
- Når det ikke oppnås enighet, skal den samiske partens standpunkt og vurderinger komme tydelig fram i dokumentene som går til den endelige beslutningstakeren.

Foto: Steinar Johansen

Konsultasjoner - revidering av forvaltningsplanen

- Det er lagt en plan for konsultering.
- Gjennomført innspillsmøte og et dialogmøte
- Konsultasjoner til høsten
- Kan NRL konsultere på vegne av reinbeitedistriktene?
  - Forespørsel fra rovviltnemnda blir sendt til lederne i hvert distrikt.

Fremdriftsplan revideringsprosess

Gjennomført:

- Oppstartsmelding
- Innspillsrunde inkl fylkesvise innspillsmøter
- Innspillsmøte med NRL, Fylkeslaga til NRL og Sametinget
- Gjennomgang av innspill
- Dialogmøte med NRL, Fylkeslaga til NRL og Sametinget
- Utarbeidet planforslag
- Møte 26.mai 2023 - vedtak om planforslag som skal sendes på høring

Videre prosess:

- Planforslag legges ut på offentlig høring med høringsfrist starten september 2023.
- Juni: Fylkesvise høringsmøter (27. juni Åndalsnes og 28. juni Stjørdal)
- September – oktober: Vurdering av uttalelsene og innspillene. Arbeidsmøte mellom rovviltnemnda og sekretariatsgruppen i denne perioden.
- Oktober: Konsultasjon med NRL, fylkeslaga til NRL, Sametinget.
- Møte i oktober: Vedtak om forvaltningsplan. Forvaltningsplanen oversendes Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet til faglig uttalelse.
- November: Konsultasjon med NRL, fylkeslaga til NRL, Sametinget.
- Møte i desember: Rovviltnemnda fatter vedtak om godkjenning av forvaltningsplanen.